

Zomer 2008

Nieuwsbrief
nieuws en wetenswaardigheden
van onze streek

Slangenburgh-boode

Uitgave van de Stichting Vrienden van de Heerlijkheid Slangenburgh, juni 2008

Moestuin in een modern jasje

Wat heeft Brave Hendrik gemeen met vrijsterteelt? Waarschijnlijk weten de ouderen onder ons dat nog. Brave Hendrik is een zeer oude inheemse soort groente die wordt gegeten als spinazie, en een vroege oogst uit de moestuin werd vroeger vrijsterteelt genoemd.

In het verleden was het hier heel gewoon dat elk huishouden een moestuin had. Maar deze manier van voedselvoorziening is, voornamelijk bij de jongere generatie, wat uit de gratie geraakt. Tijdgebrek is daarvoor de voornaamste reden maar ook door fysieke beperkingen heeft u misschien niet de gelegenheid om zelf groenten en fruit te kweken. Wilt u toch verse groenten uit de moestuin eten? Dan biedt de Slangenburgh genoeg plekken waar groenten en fruit uit eigen tuin verkrijgbaar zijn.

Groentenpluktuin

Thea van Hoof, Laurens Maatman en Theo en Janneke Wagenaar van De Kruudhof aan de Lankerseweg in Halle willen mensen weer interesseren voor verse groenten en fruit van het seizoen. Toen ze 13 jaar geleden in Halle kwamen wonen, wilden ze zoveel mogelijk hun voedsel uit eigen tuin halen. Ze beleefden daar zoveel plezier aan dat ze op het idee kwamen om de tuin te delen met anderen. Het resultaat is een moestuin waar mensen met een abonnement hun groenten voor eigen gebruik kunnen plukken. Het hele jaar door zijn er

minstens zeven soorten groenten beschikbaar. Seizoensgebonden kunt u er ook fruit en bloemen plukken. Dit concept is volgens De Kruudhof vrij uniek, want in Nederland zijn er maar vijf soortgelijke pluktuinen. Overigens wordt deze maand bij de Kruudhof ook gestart met losse verkoop op de dinsdag- en zaterdagmiddag.

Aan de weg

Naast de groentenpluktuin zijn er nog diverse andere adressen in de Slangenburgh en nabije omgeving waar groenten en fruit uit eigen moestuin verkrijgbaar zijn.

Zo heeft Bennie Bannink voor zijn huis aan de IJzevoordseweg in Doetinchem een kraampje aan de weg staan waar verse groenten en fruit uit zijn eigen tuin worden verkocht.

Ook voor bramen en bosvruchten kunt u daar terecht. Aardbeien zijn een van de vele verse producten die de Fruitschuur aan de Peppelmansdijk in Gaanderen verkoopt.

Zorgboerderij 't Twisselt aan de Bultenszijweg in Zelhem ten slotte staat van oudsher al bekend om de verkoop van aardappelen,

maar ook andere groenten en fruit van het seizoen zijn daar te koop.

Misschien kent u zelf nog meer van dergelijke verkooppunten in de buurt.

Activiteitenkalender zomer 2008

Zaterdag 21 juni

Brood en koekjes bakken voor kinderen - VOL

Zondag 6 juli

Boerderijbezoek bij de families Apenhorst en Bekkers*.

Vrijdag 29 augustus

Nationale Nachtvliedernacht, verzamelen om 21.00 uur op de parkeerplaats bij het kasteel. Opgave is niet nodig.

Zaterdag 30 augustus

Rondleiding kasteel - VOL

Woensdag 17 september

Naoberschap over grenzen*

U ziet dat onze activiteiten snel zijn volgeboekt. Ter geruststelling voor donateurs die graag een keer willen meedoen met de rondleiding door kasteel of abdij: volgend jaar komen er weer rondleidingen!

*Aanmelden via de bon op de volgende pagina.

Naoberschap over grenzen

Op woensdag 17 september om 19.30 uur willen enkele vrijwilligsters van de Wereldwinkel in Zelhem u graag het een en ander vertellen over hun werk in de wereldwinkel, maar vooral over hun motieven daartoe. Zeker de laatste tijd worden we geconfronteerd met de armoede in de wereld. Met steun van de rijke landen en vele particuliere organisaties probeert men daar iets aan te doen. De wereldwinkelorganisatie verkoopt producten van kleine zelfstandigen uit arme landen, zodat deze mensen hun eigen brood verdienen, waardoor gezondheidszorg en onderwijs voor hun kinderen bereikbaar wordt.

Gradie Heesen en Lukie Kramer zullen hier iets over vertellen en wat producten laten zien.

De avond wordt gehouden bij de familie Mebelder, Westendorpseweg 10. 7004 JD Doetinchem.

De kurk

Op een zaterdagochtend, eind maart, waren voor de start van de jaarlijkse donateursactie twintig vrijwilligers uitgenodigd in de jachtkamer van 't Onland. Koffie met gebak stond hen op te wachten en Jannie Berendsen, die deze klus voorbereidt en coördineert, heette iedereen van harte welkom. Na de instructie van Jannie en de uitwisseling van ervaringen uit vorige jaren ging men op pad om alle naobers te bezoeken. Een vrijwilligster, die in deze periode opgenomen moest worden in het ziekenhuis, vroeg of ze niet een week vroeger haar wijk mocht lopen, zodat ze toch haar bijdrage kon leveren voor de Vrienden.

Zo, n inzet, daar wordt je als bestuur toch even stil van. Daarom bedanken wij iedereen, de vrijwilligers voor hun inzet en de donateurs voor hun financiële bijdrage. Zonder vrijwilligers en zonder geld van de donateurs zou de Stichting niet kunnen bestaan. Zij zijn de kurk waar de Stichting Vrienden van de Heerlijkheid Slangenburgh op drijft.

Het bestuur

Beste buurtgenoten,

De avonden lengen nu snel. Heerlijk, je hebt het gevoel dat er twee dagen in een dag zitten.

Na de korte winterdagen, wanneer het om vijf uur al begint te schemeren en als je 's morgens opstaat om naar je werk of school te gaan nog pikkedonker is, ja dan wens je dat het snel voorjaar wordt.

Over dat donker wilde ik het met u hebben. Nederland vanuit een satelliet gezien en gefotografeerd is 's nachts een hel verlicht opperolak. Mensen hebben zo hun eigen redenen om bij donker de lichten te ontsteken, maar zo langzamerhand loopt het de spuigaten uit. Ook in ons buitengebied zie je steeds meer ontstoken lampen die de hele nacht branden. Juist in een tijd dat we opgeroepen worden zuiniger om te gaan met energie doen wij er nog een schepje bovenop. Bijkomend probleem is de overmatige CO2-uitstoot, waardoor ons klimaat in een toch wel heel rap tempo verandert. Daarnaast is voor de dierenwereld duisternis van groot belang. Vleermuizen zijn er zelfs van afhankelijk. En last but not least: een groeiend aantal mensen wil bewust de duisternis beleven. In Nederland worden die plekken zeldzaam. In de Achterhoek, en ook in onze omgeving, kun je gelukkig nog regelmatig een onwaarschijnlijk mooie sterrenhemel bewonderen.

Dus buurtgenoten, vrijheid blijheid, maar als het nog een lampje minder kan, doet u het dan gerust!

Met een hartelijke groet, namens het bestuur

Dick Heesen.

Evenementen

Leren - vleren - vlerken

Deze drie woorden hebben betrekking op de lezing van Henriette van der Loo over vleermuizen in de Slangenburgse kerk op 14 mei jl.

Vleren is het onderzoeken van vleermuizen en vlerken zijn de vleugels van deze vliegende zoogdiertjes.

De lezing over deze beschermde diersoort was niet alleen zeer leerzaam maar ook een leuke ervaring. De grote groep belangstellenden ging bij het invallen van de schemering op zoek naar verschillende soorten vleermuizen. Met behulp van een zogenaamde batdetector werden de geluiden van dit spectaculaire nachtdiertje hoorbaar. Elke soort vleermuis heeft een ander geluid. In de buurt van de Kasteellaan werden die avond vele vleermuizen gehoord en gezien.

Vleermuizen zijn bijzondere en kwetsbare dieren en niet voor niets beschermd. Er werd ons ook geleerd dat we er verstandig aan doen een gevonden vleermuis niet met blote handen op te pakken. Bij twee soorten vleermuizen in Nederland kan hondsdolheid (rabiës) voorkomen.

Wie zingt er mee?

Een paar enthousiaste leden uit de werkgroep evenementen heeft een zangkoor opgericht, dat populaire liedjes uit de 60er jaren zingt. Het koor staat onder leiding van dirigente Tiny Siebers.

Er wordt (tweewekelijks) gerepeteerd op de maandagmiddag van 14.00 – 16.00 uur.

Na de vakantie starten in september de repetities weer. Komt u gerust een keer meezingen om te ontdekken hoe ontspannend zingen is. Onderschat daarbij uw zangstem niet, want die wordt vooral door veel oefenen gevormd. Deelname kan alleen door donateurs van de Vrienden van de Heerlijkheid Slangenburg.

Informatie bij:

Cécile van Aken tel. 0315 – 29 84 29
Henrice Teunissen tel. 0314 – 33 33 07
Jannie Orriëns tel. 0315 – 29 83 75

Van modern naoberschap en brood op de plank

In de tweede helft van de twintigste eeuw is het Achterhoekse landschap sterk veranderd en het aantal boeren drastisch verminderd. Dat heeft invloed op de agrarische sector en boeren moeten vaak compromissen sluiten met hun naobers, natuurorganisaties en overheid om brood op de plank te houden. Dat 'boeren' toch nog steeds een enorm mooi vak is willen twee bedrijven u laten zien op zondag 6 juli aanstaande. U bent dan van harte welkom bij de families Apenhorst, Halseweg 13 en Bekkers, Halseweg 8 in Doetinchem.

Dit bezoek biedt u een unieke kans om kennis te nemen van de bedrijfsvoering van een modern boerenbedrijf. Tijdens deze dag komt u erachter dat 'boeren' een enorm mooi vak is!

Opgave is noodzakelijk en alleen volwassenen kunnen deelnemen. Per bedrijf is één uur gereserveerd. Tussen de twee bezoeken is er tijd voor een praatje (modern naoberschap), een kop koffie en de oversteek naar de buurman.

Opgave kan met de bon in deze Boode of via info@vrienden-slangenburg.nl

Boerderijbezoek zondag 6 juli

Aantal personen: 1 2 (omcirkelen)
opgave tot 21 juni

Naoberschap over grenzen woensdag 17 september

Aantal personen 1 2 (omcirkelen)
opgave tot 3 september

Naam:

Adres:

Postcode en woonplaats:

Telefoonnummer:

B
O
O
D
E

Activiteiten

Fietsen door de Heerlijkheid

In de 'week van het platteland' organiseren het parochieverband Bethlehem en de Vereniging Heerlijkheid Slangenburgh op 22 juni een fietstocht door ons prachtige landschap. De fietstocht staat in het teken van de geschiedenis van het gebied Heerlijkheid Slangenburgh. In het Koetshuis staan de bedrijven opgesteld die zijn aangesloten bij de Heerlijkheid.

Onder deskundige leiding kunt u het terrein rond het kasteel bezichtigen. Langs de fietsroute kunt u een molen bezoeken, zien hoe in ons gebied wijn wordt gemaakt, een tuin bezichtigen en een rondleiding krijgen op het landgoed van het Boelekeerspad. Tegen geringe betaling is het museum Smedekinck in Zelhem te bezoeken en ook het Ludgerkerkje in Zelhem opent zijn deuren. In het protestantse kerkje aan de IJzevoordseweg is er om 13.30 en 14.30 uur een lezing over de geschiedenis van het kasteel en omgeving en in het kerkje van de abdij kunt u het koorgebied van de monniken bijwonen.

Inschrijving

Zaterdag 22 juni tussen 11.00 – 14.00 uur in de Landgoedwinkel naast het Koetshuis bij Kasteel Slangenburgh.

De totale route van 25 km leent zich voor alle leeftijden en voert u langs elk van de deelnemende bedrijven. Maar u kunt zelf ook aan de hand van een duidelijk kaartje uw eigen route kiezen.

Op enkele bedrijven en in de Landgoedwinkel is beperkt horeca aanwezig.

Meer informatie:

Wim Kip tel. 0314 - 33 24 75

Johan Visser tel. 0314 – 32 98 13

Rigo Loozekoot tel. 0315 – 84 23 44

Herziene uitgave boek

Een herziene uitgave van het boek 'Slangenburgh, Landgoed en Bewoners' is verschenen. Het is een volledig ander boek geworden, nu met prachtige foto's in kleur. Ook is een hoofdstuk toegevoegd over de Sint Willibrords Abdij.

Het boek handelt over de geschiedenis van kasteel Slangenburgh en zijn bewoners en begint bij de schepping van het prachtige complex door generaal Frederik Johan van Baer (1645-1713). De programmatische schilderingen van Gerard Hoet, het hoogtepunt van het interieur uit de 17de eeuw, komen ook aan bod, evenals de verbindingen over de grens. In Haus Vornholz in het Duitse Ostenfelde vinden we het oud-archief Slangenburgh en de grote Van Baer-familieportretten, die ooit de hal van het kasteel sierden. De laatste particuliere eigenaar was de Duitse familie Passmann van 1895–1945, waarna de benedictijnen de laatste permanente bewoners van het kasteel waren van 1945–1952. Na de bouw van de St.-Willibrords Abdij voor de benedictijnen werd het huis een gastenverblijf.

Slangenburgh, Huis, Landgoed en Bewoners

Schrijvers: Pastor Hoppenbrouwers (overleden in 2002), G.B. Jansen, Trudi Woerdeman en Jan Berends.

Het boek is in de boekhandel verkrijgbaar, alsmede in de landgoedwinkel van de Heerlijkheid Slangenburgh.

Prijs € 19,50.

www.vrienden-slangenburgh.nl

N
O
B

Stuur deze bon naar:

Secretariaat Vrienden van de Heerlijkheid Slangenburgh

Rietveldweg 2

7004 JG Doetinchem

of opgave per email: info@vrienden-slangenburgh.nl.

Na opgave ontvangt u tijdig een schriftelijke bevestiging

Natuur bij de stad

We hebben het wel altijd over ons mooie bos de Slangenburgh, maar er bevindt zich nog een stuk natuur dichtbij de stad: de Zumpe. Drie hectare uniek natuurerrein met poelen, sloten en moerassen.

Burgemeester Tenkink maakte zich in 1910 sterk om een stuk grond van drie ha. aan te kopen en er een hortus van te maken om entomologische proefnemingen te doen. De KNNV afdeling Doetinchem kreeg het meteen in eigendom en beheer en tegenwoordig wordt het beheerd door de Zumpe-werkgroep. Hoewel niet vrij toegankelijk worden er wel excursies gehouden om iedereen de gelegenheid te bieden om dit stukje unieke en beschermde natuurgebied te bezichtigen. Want die status verwierf het officieel in 1989 nadat het in 1981 al tot vogelreservaat was verklaard.

Het stuk doorstond al die jaren bedreigingen variërend van droogte tot bebouwing en is ondanks de soms moeilijke positie van de KNNV nog steeds in hun handen. Het koopcontract sluit verkoop aan Staatsbosbeheer of Natuurmonumenten uit.

Inmiddels is voor diverse partijen duidelijk welke ecologische waarde de Zumpe vertegenwoordigt en worden de handen ineens geslagen voor behoud ervan. Zo werkte er een grote 'schoonmaak' ploeg in de Zumpe op de nationale Natuurwerkdag 2007.

Uit onderzoek blijkt dat er zo'n 336 soorten planten voorkomen, 51 soorten (lever)mossen, 132 soorten paddenstoelen en zwammen, 32 broedvogelsoorten, 26 dagvlinders en 126 nachtvlinders, 14 libellensoorten, 44 waterdieren en 6 landslakken.

De Zumpe op tv

Het NCRV-programma Natuur in de stad schonk in de uitzending over Doetinchem van 10 april kort aandacht aan De Zumpe. Aan het woord kwam Peter Kuiperij die aan de rand van de Zumpe woont. Hij erfde de boerderij van zijn vader, maar heeft zelf het boerenbedrijf niet voortgezet. Ecologisch deskundige Ronald Langendoen heeft hem geholpen het gebied weer natuurlijker te maken. Doordat het moeraswater snel opwarmt komen er veel dieren op het gebiedje af. Tijdens de opnames vinden amfibiekenkers Marcel en Richard Hendriks zelfs tot hun grote opwinding de zeer zeldzame kamsalamander. Hebt u de uitzending gemist en wilt u hem graag zien? Kijk dan op www.uitzendinggemist.nl

Jeugtherinnering

Meneer Jansen woonde een groot deel van zijn leven op Schöneveld en glipte vaak met zijn broer de Zumpe in. "Een waar paradijs voor twee avonturiers als wij. De aftakking van de Slinge bestond uit singels waar in de wortels van de daarop staande bomen allemaal nesten zaten. Je moest zorgen dat je niet van de goede weg geraakte in dit moerassige gebied, heel spannend. We hebben ook wel eens een ijsvogel gespot daar."

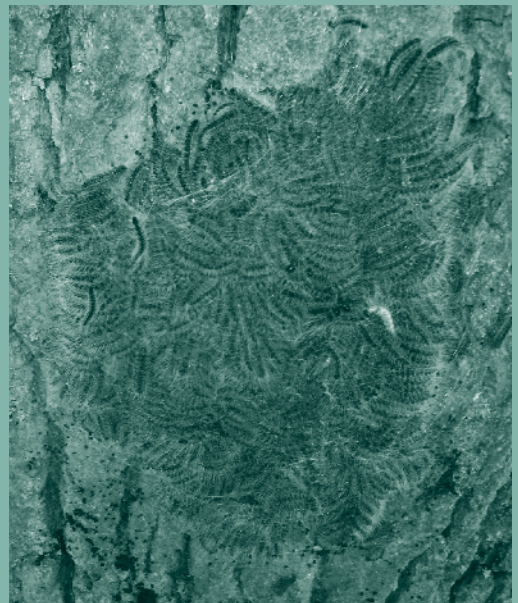
Let op de eikenprocessierups

Met de zomer in aantocht is er weer aandacht voor de eikenprocessierups die veel overlast kan geven.

Vanaf 1991 heeft de vlinder zich vanuit Brabant gestaag naar het noorden uitgebreid. De laatste twee jaar komen de vlinder en rups ook in onze omgeving voor.

Droge winters en warme, droge zomers werken stimulerend op de ontwikkeling van de rups. Vooral op de zuidkant van eiken die als laan of wegbepanting dienen, zijn de nesten te vinden, die bestaan uit een dicht spinsel van vervellingshuidjes met brandharen en uitwerpselen. De brandharen van de rups, die ze na de derde vervelling krijgen, kunnen bij de mens vervelende gezondheidsproblemen veroorzaken. Het zijn pijlvormige haren die gemakkelijk door de wind worden meegevoerd en zo de huid, ogen en luchtwegen kunnen binnendringen. Ze veroorzaken een op allergie lijkende huiduitslag, zwelling rond de ogen en hevige jeuk die tot twee weken kan aanhouden. Directe aanraking van de rups is dus niet nodig om toch overlast te krijgen. De rupsen verplaatsen zich 's nachts op zoek naar voedsel dicht tegen elkaar, wat doet denken aan een menselijke processie.

Treft u een nest aan, ga dan niet zelf over tot vernietiging maar bel de gemeente of een gespecialiseerd bedrijf. Natuurlijke vijanden als sluipwesp en grote poppenrover nemen in een bosgebied een groot deel van de bestrijding over.

De plek van...

De boerderij bij de abdij

Gert Verhoeven, nu 73, werkte bijna een leven lang als agrariër op de voormalige boerderij van de paters bij de abdij. Bedrijfsleider Nol Verhoeven, de inmiddels overleden broer van Gert, pionierde er in 1958 als eerste, Gert volgde een jaar later. Beiden hadden daarvoor ervaring opgedaan als bedrijfsleider op een proefboerderij in Wageningen.

Gert kwam met zijn vrouw Riek op boerderij 'Bouwhuis' aan de Varsveldseweg te wonen. Het woongedeelte werd in 1962 flink verbouwd, zodat zij na hun huwelijk meteen onder de pannen waren.

Verder kwamen er op de boerderij stallen voor rundvee-, varkens- en kippenhouderij. Een écht gemengd bedrijf dus volgens de toen heersende agrarische opvattingen. Een flink bedrijf ook voor die tijd waar zo'n veertig koeien werden gemolken. De voorziening was grotendeels zelfvoorzienend: de abdij had de beschikking over zo'n 45 hectare, deels weiland en deels cultuurgrond. De bedrijfsresultaten waren goed. En meer dan dat: op de Provinciale Veekeuringen in Zutphen werden klinkende prijzen behaald.

Genoeg brood op de plank

Het ging jarenlang goed, de boerderij genereerde flinke inkomsten en bracht stevig brood op de plank voor de paters. En er waren een paar decennia lang heel wat monden te vullen. In zijn topbezetting telde de abdij wel 34 kloosterlingen. Soms hielp een ploegje van hen, van zo'n man of acht het hooi en het graan binnen te halen bij naderend slecht weer. Maar de Verhoevens moesten wel rekening houden

met de dagindeling van de kloosterlingen. Hun werktijd lag tussen twee uur 's middags en de vesper (avondgebed) van vijf uur. Voor de rest waren de paters niet veeleisend en al tevreden met een zeer klein scheutje limonadesiroop in hun drinkwater.

Met de tijd mee

In het begin van de jaren zeventig werd het anders. Het was de tijd dat het Nederlandse agrarische bestel in recordvaart moderniseerde en zich specialiseerde. Ook de kloosterboerderij moest met de tijd mee, wilde het succesvol blijven. Eerst maakten de kippen en varkens plaats voor een stierenstal. Die mesterij zou de economische hoofdpijler worden van de boerderij en de heren Verhoeven sjouwden heel Nederland af om het beste voervoorzieningssysteem te kiezen. Nadat ook het melkvee was verkocht werd een zen-meditatieruimte en een bedrijfsruimte voor cursussen ingericht. Rond 1990 werd er een punt gezet achter de hele agrarische bedrijfsvoering en ging Gert Verhoeven met de VUT.

Verhoeven schildert de verstandhouding met het klooster en zijn bewoners als zeer hartelijk. Zelfs de 'babysit' voor de kinderen bij een avondje uit kwam van het klooster, herinnert Gert zich. Broeder Emanuel draaide zijn hand niet om voor een paar uurtjes oppas.

